



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

**Impius Infelix**

**Texier, Claude**

**Augustae Vindelicorum [u.a.], 1695**

XI. Sermo. Impius Maledictus in remorsibus suæ Conscientiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45950](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45950)

IMPIUS MALE-  
DICTUS IN REMOR-  
SIBUS SUE CONSCI-  
ENTIAE.

*Si audire nolueris vocem Domini Dei tui . . . . da-  
bit tibi Dominus cor pavidum, & animam  
consumptam mœrore, timebis nocte & die.  
Deut. 28. v. 15. 65. 66.*

**Q**uando in Scriptis Gentilium lego, quòd pecca-  
tum necessariò post se suum trahat supplicium;  
*sceleris in scelere supplicium est*; quòd ipse impius  
fit sui primarius tortor, sui que infortunii faber: *prima &*  
*maxima peccantium pœna, peccasse est*, juxta Plutarchum.  
Quando video Senecam agnoscere, & adorare Divinam  
Providentiam, unaque eidem grates exsolvere ob re-  
rum omnium ordinem, tam suaviter, quàm sapienter in-  
stitutum, speciatim ob præfixam cuivis homini in quam-  
cunque statûs eminentiam subvecto, peccanti etiam in  
præsenti vita suam pœnam; *nullum scelus licet fortuna*  
*suis exornet muneribus, licet tueatur, ac vindicet, impuni-*  
*tum est.*

Seneca epist.  
98.

Seneca ibidem

Quande ex Epicuro, in omnibus Sapientum Aca-  
demiis tamquam infami & brutali homine semper pro-  
clamato, suos docuisse discipulos intelligo, quòd si juxta  
proprium suum beneplacitum vitam instituere velint, in  
quo summam ille felicitatem reposuit, studiosè nihilomi-



nus peccatū evitent, eoquod offensa & pœna sint geminæ forores, uno tempore conceptæ & natæ tormentum & timor sint socii criminis individui. Quando inquam, has veritates addisco ex ore illorum, qui studio consecrantur, ut mendaciis fidem adhibeant, erubesco. nec immeritò; quod Christiani cœlesti disciplinā imbuti sint rudiores pagani, magis brutales Epicuri asseclis, utpote sibi persuadentes, rerum bonum, solidūmq; gaudium inter vitia posse reperiri. Discurramus hodie sanius de falsa hac peccatorū pace, & discamus ex damno impii à Deo maledicti, extraneam istam pulchritudinem, externam illam lætitiā, alloquium hoc tam gratum, non esse aliud, nisi tegumenta cordis exulcerati; falso beatos mundanæ felicitatis alumnos cruciatibus continuis remordentis conscientiæ torqueri, per similes esse delubris in Ægypto, in fonte auro radiantibus, etsi aliud ibidem interiùs nil conspiceretur præter serpentes & Crocodilos corda illorum corroden-tes. Discamus, eorum inobedientiam juxta Dei comminationem vindicari per timores & terrores assiduos.

Gloriose Spiritus Dei, qui es Deus pacis, & unicum principium veræ lætitiæ, da nobis veritates istas agnoscere; hanc enixè rogamus à Te gratiam per illius suffragium, quam tibi elegisti in sponsam tuam. *Ave Maria,*

Quid est conscientia mala? Si responsum petamus è profanæ Sapientiæ trypode, audiemus, esse rigidum censo-rem, tyrannum implacabilem, irā excandescentem tortorem, Megæram aliquam; verbo, infernalium furiarum turmam, quæ aspidibus cincta, flagris & faculis ardentibus armata, peccatorem obsidet, & incessanter discuciat: *Sua quemque fraus, & suus, terror maximè vexat, hæc sunt impiis assidua, domesticaque furia.*

At



At sequendo sacratiora, eaque infallibilia Divinæ sapientiæ dogmata, quid nobis illa de conscientiae malignitate enuntient, advertamus. Est biliosi, seu irâ bullientis cruoris aculeus, crudelis spina, quæ cordis medullas perforat, omnia cruentat. *Conversus sum in arumna mea,* Psal. 31. 4. *dum configitur spina.*

Est tinea ossium intima continuo consumens. *Ego quasi tinea Ephraim.* Osee. 5. 12. Est adversarius noster importunus, qui nos toto vitæ præsentis decursu instanter affligit, nisi ei consentiamus, de quo Christus mentionem injicit: *Esto consentiens adversario tuo cito, dum es in via.* Matth. 5. 25. Est vermis, qui arrodit cor animæ, in fatuis voluptatum delitiis natus, mori nequit, nisi amaritudine absynthii & poenitentia contritus. *Vermis eorum non moritur.* Marc. 9. 43. Est vipera illius viscera discerpens, qui ipsam produxit: *Concepit dolorem, & peperit iniquitatem.* Psal. 7. 15. Est infernus in hac vita peccatoris. *Convertantur peccatores in infernum,* id est secundum D. Augustini interpretationem; *Dentur in manus suas, & illaqueentur delectatione mortifera.*

Perceptis jam Scripturæ conceptibus, videtur nil posse dici efficacius de tormentis perversæ conscientia, quam id, quod S. Bernardus assertit, cujus verba triplicem, eamque pulcherrimam & exactissimam subministrabunt divisionem. *Mala conscientia tribus fungitur officiis ex parte peccatoris ipsa testis, ipsa iudex, & tortor est.* 1. Tanquam *testis* vel accusator per suas objectiones nos confundit. 2. Ut *Judex* per sua mandata nos stringit, & condemnat. 3. Ut *tortor* per suos remorsus nos affligit; *accusat, judicat, cruciat.* En tria discursus mei puncta.

Facile



Facile possumus nocturnis in tenebris sepelire nostra scelera, inquirere loca ab hominum consortio remota ad peccatum opportunius perpetrandum. Hoc verò frustraneum, impossibile est, ut nostrorum officiorum auctoritas, aut divitiarum nostrarum ingens cumulus ora obstruant injusticias nostras spectantibus, linguas linget, quò minùs in vulganda nostra delicta se effundant, ac mundus universus condemnet, de quo nullus audet conqueri. Quòcunque nos conferamus, in quovis loco conscientia nobis assistit, & in medio turbæ nobis plausum ferentis ruborem imprimit per suas exprobrationes. Vocatur ipsa à D. Bernardo testis domesticus, comes inseparabilis, non tamen propterea intermittens testari contra proprium suum Dominum: *Quòcunque vado, conscientia mea non me deserit, ubicunque, mihi gloria vel confusio inseparabilis sic sic in domo propria, & à propria familià habeo accusatores & testes.*

Credite mihi, addit idem mellifluus Doctor: *Nullus molestior oculus suo cuique, non est aspectus, quem tenebrosa conscientia suffugere magis velit, minùs possit.*

Vix commissimus malum, mox accusator adest, ut suum exercent officium, dum contra nos insurgit, teste D. Chrysostomo, nobis exprobrat, & ipsi pectoris meditullio inelamat! Ah! temerarie, quousque te tua insolentia, ut ausu nefario præsumeres contemnere majestatem Dei, sacratas illius transgredi leges? Hæc ne, ingrata, est recognitio tot favorem, tantarum gratiarum à Divinæ bonitatis fonte promanantium? An nescis, impie, te per hanc lethalem noxam incurrisse odium Dei tui? te denuò Christum Cruci suffixis-



Cruci suffixisse, amisisse te inexplicabiles Paradisi delicias, te promeritum æterna inferorum tormenda? *Statim conscientia insurgit, inclamans, & magnitudinem peccati ostendens. Fugere non potes conscientiam tuam, amarulentam accusatricem.* Sicut effugium nullum patet, ita nec ullum eam corrumpendi argento, medium suppetit: *Hoc tribunal pecuniis non corrumpitur, blanditiis non acquiescit.* Quemadmodum enim suam commissionem immediatè à Deo obtinet, cujus bonum & honorem tuetur, ita non respicit personam hominum, non reveretur Imperatorum thronos, non suspicit coronas Regum, nec tiaras Pontificum attendit: objectiones, invectivas declamat, cum alii Panægyres adornant; ruborem, confusionem imprimitis, quibus alii laudes concinunt, publicos ferunt plausus. Licet etiam extrinsecus non adsit, quem pertimescatis; nullus adsit, qui vos confundat, accusator, qui sententiam contra vos ferat, iudex; qui minas intentet, hostis; impunitatem tamen, vel quietem promittere vobis minimè potestis; intrinsecus enim latet, qui litem moveat, pacem turbet, vos convincat, & perterreat. *Non timebis inimicos, erit in te, quid timeas: licetorem evades, spiculatorem effugies, non sufficit, te tenebis.*

Aliâ probatione hîc opus non est pro veritatis istius assertionem, sufficit exemplum è maximis coronatorum capitum unius, Davidis sc., qui nos docet, se post admissum scelus à propria conscientia tam fortiter accusatum, tam efficaciter confusum, ut rubore plenus ne oculos quidem cælum versùs sustollere sit ausus; sed in terram duntaxat defixos tenuerit: *Miser factus sum, & curvatus sum usque in finem, tota die contristatus ingrediebar.* Curiales & officiales aulæ stupebant non modicè, quòd viderent à Rege

Cc

tam



tam mœsta fronte ad eò latos recipi cursores, optatissimas secum ferentes novellas de recens interceptis oppidis, integris modò provinciis ejus imperio adjectis, prælio fugatis & ad internecionem deletis hostibus sub gloriosis Joabi Archistrategi auspiciis. Dum dicti aulici, inquam, inter gratulantium festivos plausus, faustas victoriæ acclamationes nil præter anxii cordis suspiria & gemitus animadverterent, tam intempestivæ mœstitiæ illi radicem perquirere. Unde, vel quæ, Rex invictissime, tam insolitæ materies tristitiæ? quidnam illum, quod cor tam fortunati, à Deo copiosissimè benedicti, hostibus ad eò formidandi, ab amicis tantoperè æstimati Principis, Patris patriæ, & omnium nationum delitii, turbare, inquietare possit, vel ausit? sed responsi loco profundum silentium, amari & frequentes è regio cubili prorumpunt intermissis lachrymis gemitus, ubi conscientia, torquendo Regem, suum exercebat officium, eique ob oculos proponebat intuendam vivacem suorum flagitiorum imaginem. Videbatur sibi David nonnunquam, se quasi oculis spectare fumantem adhuc è plagis Utriæ profluum cruorè; adulterii infamiam frustra laboravit è memoria abolere, tradere oblivioni: *Peccatum meum contra me est semper*, seditionem in me jugiter commovens; conscientia nimium in mei carnificinam ingeniosè sævit, mihi nullam unquam quietem indulget, tam genuinis mea scelera coloribus exprimit, ut ea coram intueri videar: *Non est pax ossibus meis à facie peccatorum.*

Psal. 50. 5.

An non exquisiti supplicii genus est: *Nocte dieq; sum gestare in pectore testem*, oculis videre, auribus audire, ad latus suum continuò habere accusatorem irritatum, suis nos improperiis indefinenter vexantem? Attamen-  
hujus



hujus se tradat manibus, necesse est, si quis peccare intendit.

Quando impius animum divertere cogitat, conscientia ipsius, quam sibi reddidit adversantem memoriæ representat istum incestum, brutalem in juvenili ætate dudum commissam illam turpitudinem. Idem aliò mox intellectum suum detorquet; sed conscientia eum confestim persequitur, hoc homicidium, hoc furtum, hanc proditionem mentis objicit obrutibus. Expellit quidem peccator molestas ejusmodi muscas; at eodem tempore digito quasi ostendit istas ædes, familiam destructas per ipsius fraudes, istas viduas, orphanos & egenos oppressos, vindictam à Deo de illius injustitiis sumendam expostulantes. Impius faciem avertit & mentem, abigit, & arguit nimis importunam admonitricem. Sed obstinata conscientia acrius instat, umbram in lucem protrahit infelicis cujusdam puellæ, cui simul & semel olim floris virginæ decus, & jus ad cælum subtraxit, quæ inter rogi infernalis flammæ hunc raptorem incusat ut authorem æternæ suæ damnationis, & omnibus à se commissis reatibus obnoxium, cum primis tot sacrilegarum Confessionum ac Communiorum participem.

Proprietatem hanc recepisse conscientiam à Deo, agnovit Victor Episcopus Carthagenensis, ut defectibus nostris tribueret immortalitatem, & vitam in memoria nostra perpetuam, nobis licet invitis. *Conscientia, apud quam non moritur, omne quod gerimus.* Etiam si elinguis existat, nihilominus fortiter semper inclamat, *quæ, cum loquendi non habeat usum, servare tamen nescit silentium.* Diceretis, pergit hic Sanctus Præsul, esse apparitorem Di-



vinae justitiae ad torturam vobis destinatum: *Harec pectoris tenet te reum, & in sua dictione captivum.*

Quod verò intolerabilius adhuc videtur, est, quòd conscientia nos affligat, nobis instet, tam vivas imprimendo imagines, ut intellectus invertatur, iudicium turbetur, sibi persuadeat, se videre, quod non est. Id expertus est Nero, cuius historia satis perspecta; eandem mentis vacillationem sensit Theodosius Rex Italiae, qui apposito immanis piscis capite supra mensam; Symmachi injustè à se interempti, caput coram spectare, sibi imaginatus fuit, quasi caedem suam ulciscendi vindictam spirans expectaret. Testis quoque accedit Saulus, qui juxta Tostati glossam in mortis faucibus constitutus, desperabundus exclamavit, se, quos jugulandos praeceperat sacerdotes, jam sui accusatores coram Divino tribunali, intueri. *Sta super me, & interfice me, quoniam tenent me angustia.* Ubi Tostatus ex Hebræo vertit: *quoniam me tenent ora vestimenti Sacerdotalis.* Testis insuper est Henricus Rex Angliae, qui, ut refert Sanderus, paulò ante mortem sibi cernere videbatur coronam Religiosorum, quos violento pariter fato opprimi procurarat, lectulum suum obsidere. Testis denique sit Constantius Græcorum Imperator, qui post illatam fraternam caedem Diacri, conscientiae inquietudine & remorsibus in tantum exagitatus fuit, ut crederet, umbram fratris undiq; sibi occurrere, calicem effuso sanguine refertum propinantem, & exprobrantem: *Bibe, bibe frater.*

O quàm verissimum itaque manet vulgatum illud adagium: conscientia plus valet, quàm mille testes! O Deus! quis non mallet potius circumdari ingenti accusatorum turbâ cum famosissimis à capite stantibus Advocatis,



eis, quàm secum ferre hunc solum testem & accusatorem individuum; postquam enim illi suam deposuissent denuntiationem, inde recederent, si isti Philippicas suas declamassent, silentium tenerent; at hic exactor spirat, clamat indefinenter victam. *Quæ, cum loquendi non habeat usum, servare tamen nescit silentium.*

An non in seipsum crudelis sit, oportet, qui pro assequenda tam brevi ac turpi voluptate, qualis ex peccati fonte profluit, adeò prolixum & molestum pœnitere in se suscipit? *Quem ergo fructum habuistis tunc in illis, in quibus nunc erubescitis?* liberè petit rescire Apostolus, quis sit fructus tot malorum residuus vobis, præter confusionem & pudorem? Infelix Christiana, quæ coram confessario tantùm semel horres adeò confundi: quid lucraris, obsecro, celando, tegendo peccatum tuum? cui servit, pedibus calcare pretiosum Christi Jesu sanguinem, sacrilegè confitendo & communicando cum Juda? quid hæc dissimulatio prodest? sufficit, ut tu ipsa scias, & Deus cognoscat peccatum tuum, ad te centies solam & totam confundendam nocte ac die, imò per omnem vitæ decursum miserabiliter excruciamdam: *Arguet te malitia tua, &aversio tua increpabit te.* Opus non erit, vult Jeremias, præcone, qui te castigando, confundat, tuum tibi peccatum in faciem exprobrat: præstabit id propria tua malitia, disce ab experientia, monet idem Propheta: *Scito, & vide, quia malum & amarum est, reliquisse te Dominum Deum tuum, & non esse timorem mei apud te, dicit Dominus Deus exercituum.*

Quod si mala conscientia tam rigida est in officio accusatoris, quantò strictior & exactior erit in se suscipiens qualitatem Judicis: *Ipsa accusat, ipsa judicat.*



II.  
Punctum.  
S. Chrysoft.  
conc. 1. de La-  
zaro.

*Explica mihi*, de Divite Epulone loquitur D. Chry-  
stomus, *istius conscientiam, & videbis velut in curia men-  
tem ad thronum conscientiae consedisse regalem, & tanquam  
Judicem consistentem.* Ubi non solum tanquam in Justitiae  
camera occulta producuntur peccata, sed etiam condigna  
poena & sententia justissima in peccantem pronuntian-  
tur.

Postquam in nostro intellectu depinxit illa Deum,  
nobis iratum, tormentis & suppliciis armatum, lateri no-  
stro undequaque inhaerentem, adjungit, justum esse, ut poe-  
nas Divinae Justitiae debitas exsolvamur. Si quandoque coe-  
lum tonitruum murmure iram suam, quam intus coquit, ex-  
teriorius prodat, mox peccatori, aures vellicando, inclamat:  
cave tibi, caelestis haec bombardae Dei furore in tui vindi-  
ctam jam est succensa, tuum petit demerere caput: memi-  
nistin istius impietatis, discursus illius, qui plus Atheis-  
mum, quam Christianismum sapiebat? jam agnosces  
Deum esse, qui impios castiget: senties modo manum  
Omnipotentis, cui haecenus illusisti. Milleni alii coele-  
stibus flammis sunt absumpti, nequaquam adeo scelesti ac  
Sacriligi, ac tu fuisti.

Grassatur in urbe quadam febris ardens, aut alia le-  
thifera contagio, mox conscientia consuetos intentat ter-  
rores; tu ne hanc litem securus evadere praesumis? vindi-  
ctae tempus praeforibus est, experieris, quamprimum mi-  
nas meas esse complendas.

Recensetur funestus casus viri subitanea morte ex-  
tincti, aut alterius fatum quodpiam infaustum; conscien-  
tia rursus cordis fundo fortiter inclamat: similia te ma-  
nent fata, talis mortis te dudum exitisse reum, pronun-  
tio, ob peccatum, quod optimè nosti; ii, de quibus sermo,  
in comparatione tui merito haberi possunt innocentes.

Hoc



Hoc omnino est, quod nos olim discere voluit S. Ambrosius, dum dixit: *Conscientia offenditur, cum alius castigatur, & in alieno vulnere semper ipsa percutitur.*

Si contingat, ut Zelofus quispiam Ecclesiastes nativis coloribus ad vivum exprimat inferorum cruciatus, conscientia, quidquid majorem horrorem, metumve ingenerare valet, id omne in compendium seligit, quò efficacius peccatoris animum penetret, & perterreat; audisne, illum alloquitur, quæ tibi immineant tormenta propter hanc noxam, cujus te nunquam pœnituit; en mercedem, quam fuisti promeritus; id te non latet, brevi propriâ ditces experientiâ, istum concionatorem tibi vaticinatum esse.

Conceptus hic profuit è fonte Divinæ Sapientiæ: *Cum sit enim timida nequitia, dat testimonium condemnatio-* Sap 17. 10.  
*nis.* Sicut perversa conscientia est sine gratia Dei & virtute, ita simul est sine securitate & confidentia animi, pro tunc etiam, quando Dei miseratio benignissimos suos oculos in salutem peccatoris deflectit, conscientia tamen non mitior mortis dictat decretum: *Dat testimonium condemnationis: semper enim præsumit seiva, perturbata conscientia.* Ibidem.  
Nec solum condemnare nos audeat, sed creaturis insuper inanimatis vitam, umbris vocem, muris, rupibus aliisque rebus sensum quodammodo communicat, ut nos condemnent. Hinc tot timores & terrores, uti advertit aureus Orator Chrysostomus: *Suo ipsius judicio damnatus pareret, qui talis est, omnia; umbram, parietes, lapides ipsos vocem emittentes.*

Fingite vobis in animo maleficum diu jam carcere detentum, morti præterea adjudicatum, comparebit is mortuo quàm viventi similior: si mentem ipsius inspiciendi vobis



Job. 15. 22.

vobis tribueretur facultas, cerneretis ibi tristes patibuli, rotæ, aut alterius supplicii expressas ideas: videtur hic sibi jam concursum populi ad spectaculum suæ necis properantis, spectare, carnifices adesse credit, quoties carcerem aperiri, intrantes sibi propinquare, animadvertit. *Sonitus terroris semper in auribus* (impii, à propria conscientia, damnati) ait Job; iterum: *Non credit, quòd reverti possit de tenebris ad lucem; circumspèctans undique gladium.* Peccator iste sibi, nil audire, imaginatur, præter clamores mortis, & vocem Dei irati: nec cernere aliud, nisi fulminantem Justitiæ ejus machæram undique se persequentem, cui se per fugam subducere quærit: *Fugit impius nemine persequente.*

Prov. 28. 1.

Pulchrum hujus paradigma habemus in proto-parente & peccante Adamo, vix consciverat noxam cum ad arma jam inaudiit conclamari; hinc cum uxore sua sub arboris foliis se recondidit. Quid hoc, mi Adame, portendit; unde tam repentinus horror? quis tibi quidquam mali inferre præsumat, tibi unico Mundi Monarchæ, Supremo in terris Numinis Vicario, cui creaturæ omnes parent subjectæ? *Vocem Dei* audiivi, reponit ille. Quomodo, *vocem Dei*,? nunquid hæc est vox Creatoris tui, Patris tui, amabilissimi benefactoris tui, & istum timeas? Fortassis horrida tonitruum voce te invehendo, perculit, & cum echo peccati admissi aures Divinas perstrinxit, mox ad vindictam te provocavit, interitum utp. ingrato, rebellis servo intentavit? Nequaquam. Erat quippe vox querentis, & ad se allicientis: *Adam ubi es?* Num idcirco fugam meditari oportebat? cur timeas, cum nemo te condemnaret? Est quidem id verum, veruntamen conscientia jam tulit mortis sententiam; hinc metus, hinc fuga

Genes. 5. 9.



fuga à facie Dei in profundum abyssi, dummodò pateret, Ita olim de iis cecinit Victor Marius, cujus poëmata in Bibliotheca PP. inveniuntur:

-- -- -- *cuperent, si fortè pateret,*  
*Condere se barathro, usque adeò contermina pœna*  
*Culpa sua est.*

Silentio hîc præterire nequeo, quin ad clariùs com-  
monstrandam veritatem istam, historiam quandam com-  
munem in medium producam, cujus fortè nullam fecistis  
singularem reflexionem, uti fecit S. Chrysostomus.

Balthasar summus Babyloniorum Monarcha, hæres  
æquè vitiorum parentis sui Nabuchodonosor, ac sceptri,  
vespere quodam assidebat mensæ in suo triclinio, Regio  
luxu instructo, millenis imperii sui toparchis stipatus, an-  
notavit Proph. Daniel: aures ejus demulcebant suavissi-  
mæ voces, quæis junctæ concordabant variorum instru-  
mentorum symphonix; os, palatum mirè exhilarabant  
epulæ exquisitissimæ, vina delitiosissima, totum corpus sa-  
ginabant omnes imaginariæ voluptates; sed ecce fune-  
stam, quâ lætissima comœdia repentè in luctuosissimam  
tragediam conversa est, catastrophen! Rex enim in spe-  
ratò miraculosam in pariete manum advertit: *Apparue-* Daniel. 5. 5.  
*runt digiti, quasi manus hominis scribentis contra candelabrum in superficie parietis.* Ad primum prodigii aspectum  
Rex in pallorem versus, terrore plenus obrigescere; cruor  
in venis quasi glacie constringi, ipse extra se rapi, horri-  
sonum edere clamorem; ad quem velut dato signo omnes  
è mensa surgunt magnates, mox ingens exoritur tumultus,  
quot quot aderant convivæ, propiùs Regem confi-  
stunt, quem sic interpellant: Imperator invictissime, vi-  
ve; unde tam vehemens, tamq; subitanea consternatio?  
Dd vides



vides utique omnem Regiam fortissimis heroibus cinctam, qui simul ad pedes tuos proni, pro te moriendi, sunt avidissimi. Quæ ergo metuendi causa hîc subesse possit? Ah! emortua propemodùm voce ille dat responsi loco, Ah! res inaudita hæcenus! Vidi manum quandam.

Quomodo, quærit ulterius S. Chrysoſtomus, si manum vidit, propterea tantoperè turbari debuit? quid manus potentissimo Regi in medio suorum procerum sinistri moveat, in suæ Monarchiæ Metropoli, cujus latus tantæ stipant custodiæ, selectus è militari nobilitate flos, numerosissimus in armis exercitus communit, ad arcendum Darium, ejusq; hostilem irruptionem paratus? quid si oculis ipsius objectus esset monstrosæ vastitatis, ære, ferròque armatus gigas, aut ingens, informe è styge spectrum convivantium cœtui se immiscuisset? at manus unica! imò non manus, sed umbra, apparentia duntaxat manûs.

Daniel. 5. 5.

*Quasi manus hominis*: quæ si saltem stricto acinace minitabunda, aut sanguine imbuta se præsentasset, aut ferrum in Regis sinum abdidisset: sed spectabatur nuda, solæ manus digitis calamum fragilem comprimens: *Quasi manus hominis scribentis*. Ergo umbratilis sola manus cum calamo prosternat, nimys terroribus correptum obruat mundi Regem longè potentissimum? plus sanè subvisionis istius schemate latuisse, oportuit. Opinio D. Chrysoſtomi est, principem hunc penitus persuasisse sibi, quod re ipsa erat, manum in pariete eam ipsam mortis subsignasse sententiam, quam ejusdem cordis fundo impressisset conscientia: *Cùm sit enim timida nequitia, dat testimonium condemnationis*. Vultis jam Balthazaris animum eximere timoribus? sceleribus priùs ipsum exuatis, necesse est, ad promittendam securitatem nè allegeris  
vigi-

Sap. 17. 10.



vigilantissimas custodias, potentissimos despotas, munitissima oppida; solam placate conscientiam: justificate impium, si valetis; & tremori, quo occupatur modò, generosus succedet animus, omnino imperterritus; *Justus Prov. 28. I. autem quasi leo confidens.*

Non miror, quòd Judæi in publicis precationibus suis sic orare soleant: *actiones terrorum*, peccata sc. *ne recorderis Domine.* Christiani admirandi potiùs, majorem habentes de peccati malignitate notitiam, item de odio, quo Deus illud execratur, ideoq; teneriorem, & magis sensibilem deberent habere conscientiam; Christiani, inquam, sibi imaginantes, quòd juxta proprium beneplacitum vitam suam conformare queant in præsentia judicis istius tam rigorosi, & reperire quietem ad pedes formidandi hujus tribunalis: *Putas prodesse tibi, te non habere conscientiam, cum conscientia quotidianum sentis perpetuumq; judicium.* Cogitas, ô excecate peccator, inclamat S. Ambrosius, quia invenis homines malitiâ tibi non difformes, plures deprehendis eorundem tecum delictorum reos, tuis insuper nequitiiis applaudentes; item, quia possides aurum, argentum, quibus testium ora obturare tuos corrumpere possis; vel, quia coram mundo potens, magnus suspiceris, credis, quòd captare quietem tibi liceat in medio enormium tuorum facinorum, eaque remansura impunita. *Tuta scelera esse possunt, secum non possunt.* Minimè opus est, ut ita loquar, ut Deus se hîc immisceat provocando contra te malignam fortunam: *Plus torquet opus malum, quàm mala fortuna.* Nescit crudeliorem tibi immittere lictorem ad te plectendum, nisi te ipsum: tu ipse eris, qui expedies tibi rotam, & qui in theatro fatalem exhibebis scenam à te sumpturus pœ-



nas pro peccatis tuis. Hoc tertium meum punctum est.

III.  
Punctum.

Postquam ista conscientia officium testis in accusando, item judicis munus in condemnando explevit, deinde tortoris vices assumit in cruciando. *Accusat, judicat, cruciat.*

Perversa hæc conscientia, si SS. Doctoribus fideri adhibemus tot carnifices, quot cogitationes habet; sunt illorum manus instructæ flagris, cuspidibus, aculeis, quibus peccatorem dilaniant; discerpant; è plagis, quas infligunt, consequitur longa mortis tabes, & ipsa anima sepulchro vermibus pleno videtur similis, à quibus jugiter corroditur. *Videbis mentem tanquam judicem sedentem, & cogitationes loco carnificum adhibentem, in equuleo suspendentem, lateraq; conscientie unguis corrodentem, rectè observat S. Chrysostomus.*

S. Chryso-  
st. Conc. I. de  
Lazaro.

Ejusmodi pœnæ adeò sunt acutæ, & sensibiles, ut historiæ plures nobis enumerent, qui talem internam carnificinam ulterius tolerandi impotentes, ad inde se eximendos, se suspensio necârunt, alii pugione pectus aperiendo libertatem spiritûs quæsierunt, quidam se in abyssum præcipites egerunt: non deerant, qui ultronei se judicis tribunali sistentes ob patrata sua scelera decretoriæ sententiæ executionem postulârunt, eligentes potiùs, ut ipsimet sponte fatebantur, sub manibus carnificis oppetere mortem, quàm diutius has domesticarum Furiarum cruciatus sustinere. Tiberius, referente Suetonio, se à conscientia sua torqueri sentiens coactus est Divos invocare, ut in mortem tam dira supplicia convertere velint: *Dii me perdat, suspirabat ille, quem quotidie perire sentio.* Quidam nomine Flaccus apud Philonem idem confessus est eidem.



dem equuleo obnoxius : *Jam in horas pramior, multas  
sustinens mortes ante ultimam.*

Oportet sanè mortem adedè lentam, supplicium esse longè acerbissimum, eoquòd vindex Deus id ad hibuerit ad vindicandi Caini fratricidium, eum non quidem morti adjudicando, sed vitæ usum concedendo, non tamen, alium, quàm cum perpetuo terrore, & remorsibus assiduis connexum, ipsum proprium sui carnificem constituens juxta annotationem S. Basilii Seleuciensis. *Ut percussorem suum timendo, quotidie pateretur, & ipse suus sine ulla intermissione sibi carnifex esset.*

En, quàm ad amussim huc quadret illud Dei in impium prolatum decretum apud Prophetam Ezechielem : *Et tu porta confusionem tuam.* Septuaginta vertunt : *porta tormentum tuum.* Ezech. 16, 52. Abi infelix, qui credideras, quòd tēmet elongando à summo bono, posses placidè, quietè vivere. Abi fili prodige, qui judicas, meliùs esse, inter extraneos quàm inter domesticos, & in paternis ædibus commorari ; ad te puniendum neminem alium, quàm te tibi ipsi immitto, & trado : *porta tormentum tuum*, tuam rotam, tuum tortorem, id est, perversam conscientiam tuam, ad lusum & comœdiam, ad lectum & mensam, ad publica & privata negotia tua, *porta tormentum tuum*. O Deus! quale istud foret supplicium, exclamat S. Chrysostomus, malefico, mortis reo, coram spectare continuo carnificem ad mensam tempore prandii & cœnæ, habere carnificem comitem in ambulatione, vel quacunq; actione, carnificem ad caput lecti, quando cubitum concedit. In tali, eoq; miserrimo statu infelix hæret peccator, asserit præfatus Doctor : *Peccator quasi carnificem circumgestat, se laniantem, & flagellantem perpetuò.*



Etiamsi tormentum istud, de quo loquimur, foras se non prodat, at eò intensius est malum, quò magis lateo absconditum, & interiora infestat. Credite mihi, dixit Gentilium aliquis, proprium est solis Diis, hoc supplicii genere mulctare: homines quippe ferire nequeunt, nisi externum solum corpus lædere possunt; Dii autem irritati fundum animæ penetrant, ipsum cor transverberant: *Deorum tela mentibus infiguntur.*

Rom. 2. 9.

Hoc ipsum meliùs docet Gentium Apostolus: *Tribulatio & angustia in omnem animam hominis operantis malum.* Verbis illis, *in animam*, exprimit differentiam inter afflictiones bonorum, & veras reprobòrum pœnas. Morbi, jacturæ divitiarum, cruces, equulei, & quidquid ingeniosa tyrannorum ferocia excogitare potest, sunt extra animam. Hinc non rarò contingit, quod expertus testatur Sanctus Paulus, ut in medio pœnarum exteriorum Sancti possideant in interiori cordis fundo gaudia, consolationes ineffabiles: *In omnibus tribulationem patimur, sed non angustiamur.* Impii è contrario extrinsecus fruuntur pace, at intestinum fovent bellum. Quàmvis ipsi sequentes vestigia infamia Babylonis ad suaves lyrarum, fistularum sonos, & juxta instrumentorum Musicorum cadentiam descendant in infernum, prout Prophetarum aliquis prævidit; cor nihilominus circumferunt millenis anxietatum fluctibus agitato, animamque crudelium remorsuum laniatibus in frustra discerptam.

2. Cor. 4. 8.

Ideo non sine ratione magnus hic Apostolus ad declarandos internos peccatorum cruciatus utitur binis hisce verbis: *tribulatio & angustia*, concors hac in parte cum universa Scriptura: Job descripturus nobis peccatoris in Deum insolentiam & rebellionem: *Tetendit, ait, adversus*

Job. 15. 14.

versus



*versus Deum manum suam, & contra Omnipotentem roboratus est.* Idem subnectit, Deum ad suppressendum ejusmodi temerarium ausum validissimo occurrere exercitu in binas alias diviso sub regimine & auspiciis Conscientiæ: una pars illius vocatur *tribulatio*, altera *angustia*: *Terrebit eum tribulatio, & angustia vallabit eum sicut Regem, qui preparatur ad praelium.* Quæcunque se conferat peccator, videbit, se undiquaque circumcingi invisibili illo Dei exercitu, testante id Davide propriâ experientiâ: *Tribulatio & angustia invenerunt me.* Ibidem. Psal, 118. 143.

Per *tribulationem* Spiritus Sanctus non solum intelligit bellum intestinum passionum nostrarum, turbas & seditiones has domesticas, de quibus heri mentionem fecimus; sed etiam timores mortis, horrores judiciorum Dei, phantasmata tristitia & afflictiva, quæ fluctuum instar maris irritati verberant, & reverberant cor malignum. *In quantam tribulationem deveni, & in quos fluctus tristitia!* clamabat Rex ille reprobus Antiochus. I. Machab. 6. 11. Sed quodnam te adeò infelicem reddit? *Nunc verò reminiscor malorum, quæ feci in Jerusalem:* quasi disceret; ah sentio acerbissimos remorsus conscientiæ, quæ exprobrat mihi scelera mea perpetrata. Ibidem.

Per *angustias* dantur nobis intelligi tædia, tristitiæ, quæ cor impii dissecant, tali modo, ut cum is reflectat se supra perversam suam vitam, seipsum sufferre nequeat. Veluti leprosus horridam & purulentam corporis sui infectionem contuens, libenter turpes carnis suæ exuvias deponeret; sic inveteratus peccator dissolutiones suæ juventutis, injustitias adultæ & virilis ætatis, avaritias suæ senectutis perpendens, contemptus in Deum, sua scandala,



Psal. 56. 5.

Job 7. 14.

dala, perfidias, fraudes in proximum commissas, uno verbo, isthoc putidum & abominandum ulcus, unde profluunt omnes vitiorum sordes, perspicuus, seipsum execratur, angustiis tam amarulentis obruitur, ut vivere ipsi displiceat. Unde frequenter oriuntur salutis propriae desperatae cogitationes: se respicit, & recenset jam inter damnatos, noctu infestatur ab horrificis insomniis: *Dormivi conturbatus*, fatetur David post admissum suum scelus: & Jobi querelae sunt: *Terrebris me per somnia, & per visiones horrore concuties.* Quod denique malorum omnium apex & coronis est, quod peccator agnoscat, suas miseriae aliarum more in morte cum vita minimè finiendas, sed potius revereatur augendas. *Atque eadem metuit, magis haec ne in morte gravescant.*

An non merito deplorandus est talis status? nonne fateri oportet, in se crudelem existere eum, qui peccatum comittit?

Nec vobis persuadeatis, enervari tot tantaque argumenta, si dicatis, non omnes peccatores tanto cum rigore exceptos esse. Non dissentio, non omnes reprobos ejusmodi syntereses & remorsus experiri at hocipso sunt longè deterioris conditionis: *O te miserum, si haec sentis, miseriorem, si non sentis!*

Qui flagellum sentiunt, nec inde meliorantur, sicut dixi, miserabiles sunt judicandi, at ii, qui illud non sustinent, nec sentiunt, miserabiliores adhuc censendi, prout videbimus, quando probaturi sumus, statum insensibilitatis conscientiae esse malorum omnium summam, & characterem haud obscurum aeternae reprobationis. Unde sequitur, ut vivat peccator, debeat, secum statuere jam con-

con-



condemnati instar vivere, sive suffocando importunos conscientia suæ clamores per enormia flagitia, sive tolerando tormenta & remorsus interiores, quos vobis representavi.

Discamus ergo hodie viam illam, quæ tam anxie inquisita, nec tamen cognita ab impiis, viam sc. pacis & veræ quietis: *Contritio & infelicitas in viis eorum*, Psal. 13. 3. & *viam pacis non cognoverunt.* Nè autem decipamur, audiamus ex oraculo Regii Prophetæ & Apostolorum, 1. Pet. 3. 10. Principis Petri viam rectam: *Qui vult dies videre bonos*, Psal. 36. 27. viam in præsentī vita incedere pacis & solidæ lætitiæ? Ecce viam: *Declina à malo, & fac bonum.* Vitium fuge & detestare, ama & amplectere virtutem.

Ut observemus, petit à nobis Sanctus Augustinus, illum Psalmistæ locum; ubi *Justitia & Pax osculate sunt*, Psal. 84. 11. osculo se invicem copulârunt. Inde colligi docet idem S. Pater, justitiam & pacem esse amicas intimè sibi conjunctas, & à se mutuò inseparabiles, unam alterius reciproce procurare utilitatem: *Dua amicae sunt, tu fortè unam vis, & alteram non facis*; amas pacem, contemnis justitiam, id est, innocentiam ac virtutem. Scias, velim, monet præfatus Doctor, quòd pax locum apud te invenire minimè possit.

*Quare litigas cum justitia? si amicam pacis non amaveris, non amabit te ipsa pax, nec veniet ad te. Ecce justitia,* pergit Sanctus Augustinus, *dicit, nè freris, & non*  
Ee audis:



*audis: nè adulteres, & non vis audire.* Arciffimum, intercedit inter utramque amicitix vinculum, unius fi duntaxat consortium horres, utraque te horrebit ut communem suum hostem.

*Inimicus es amica mea, dicit tibi pax, quid me quaeris?* quàm parum lux & tenebræ conveniunt, tam parum ego (sic Deo ordinante) cum impietate confistere possum. *Non est pax impiis, dicit Dominus.* Isa, 48. 22.

Permittite ergo prædicatori, ut is gladium Verbi Divini arripiat, perforet, & aperiat secreta vestra ulcera, quæ malignas has interiores febres in vobis procurârunt. Tantum ei indulgeatis, nè à vobis prius discedat, quàm bonum illud mala fide acquisitum, cum quiete vestra incompatible ædibus vestris proscripseritis; conscientia quippe vestra os non claudet, clamores suos non continebit, antequàm illud legitimo domino restitueritis. Concedite tantum zelosi Confessarii vestri charitati, ut ipsi liceat spinam è fibris pectoris vestri extrahere, quæ tanto tempore vos, tamque acriter pungendo, afflixit: id est, peccatum istud occultum, quod à vobis commissum, at in confessione nunquam detectum, vel ejus circumstantiæ speciem mutantem, silentio suppressæ, confessionem reddidère sacrilegam.

Ah! nimium est, confusionem, accusationes & carnificinam hujus conscientix tolerare. Exaudite tandem



tandem clamores ejusquàm velocissimè, & vocem Dei per illam vos alloquentis.

Et vos animæ innocentes, nè falsa apparentia, nève externa species peccati fallax vobis imponat; conservate per integritatem morum vestrorum tranquillitatem bonæ conscientia, quæ testimonio Divini Spiritûs est *quasi jure convivium*, & prægustus quidam deliciarum, quas in cœlorum regno Divinus Sponsus vester æternùm præparabit diligentibus se. Amen.

PROV. 15, 15.

